

HOTĂRÂREA CURȚII

DIN 6 FEBRUARIE 1973¹

**SA Brasserie de Haecht
împotriva
Wilkin-Janssen
(cerere pentru pronunțarea unei hotărâri preliminare,
formulată de Tribunal de commerce din Liège)**

„Haecht II”

Cauza 48/72

În cauza 48/72,

având ca obiect o cerere adresată Curții, în temeiul articolului 177 din Tratatul CEE, de către Tribunal de commerce din Liège, pentru pronunțarea, în litigiul pendinte în fața acestei instanțe între

SA BRASSERIE DE HAECHT, cu sediul social în Boortmeerbeek

și

SOȚII WILKIN-JANSSEN, cu domiciliul în Esneux,

a unei hotărâri preliminare privind interpretarea articolului 85 din Tratatul CEE și a articolelor 2, 3, 4, 5, 6 și 9 din Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, primul regulament de punere în aplicare a articolelor 85 și 86 din Tratatul CEE, JO 1962, p. 204 și urm.,

CURTEA,

constituită din R. Lecourt, președinte, R. Monaco și P. Pescatore, președinți de cameră, A. M. Donner (raportor) și J. Mertens de Wilmars, judecători,

avocat general: K. Roemer

grefer: A. Van Houtte

pronunță prezenta

HOTĂRÂRE

1 Întrucât, prin hotărârea din 27 iunie 1972, primită la grefa Curții de Justiție la 11 iulie 1972, Tribunal de commerce din Liège a sesizat Curtea, în temeiul articolului 177 din tratat, cu privire la trei întrebări privind interpretarea articolului 85 din tratat și a Regulamentului nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962, primul regulament de punere în aplicare a articolelor 85 și 86 din tratat (JO 1962, nr. 13);

Considerații generale cu privire la întrebări

¹ Limba de procedură: franceza.

2 Întrucât, de la intrarea în vigoare a tratatului, prin dispozițiile articolului 85 alineatul (2) acordurile și deciziile interzise în temeiul prezentului articol sunt nule de drept;

3 Întrucât, cu toate că interdicția prevăzută la articolul 85 alineatul (1) este modificată de existența, prevăzută la alineatul (3), a unei competențe de a acorda derogări, tratatul nu conține nicio dispoziție tranzitorie referitoare la efectele alineatului (2) asupra acordurilor și deciziilor existente la data intrării în vigoare a tratatului, respectiv a Regulamentului nr. 17;

4 Întrucât această omisiune a condus la o situație cu atât mai ambiguă cu cât, pe lângă eventuala intervenție a Comisiei în temeiul regulamentelor și directivelor prevăzute la articolul 87, autoritățile judiciare au, în temeiul efectului direct al articolului 85 alineatul (2), competența de a sancționa, prin constatarea nulității de drept a acestora, acordurile și deciziile interzise;

5 Întrucât, în fapt, în timp ce prima cale oferă flexibilitatea necesară pentru a lua în considerare specificitățile fiecărui caz, articolul 85 alineatul (2), destinat să sancționeze cu severitate o interdicție importantă, nu lasă instanței, prin natura sa, competența de a interveni cu aceeași flexibilitate;

6 Întrucât dacă Regulamentul nr. 17, în definirea competențelor Comisiei, a abilitat-o pe aceasta, în special în temeiul articolului 7, să ia în considerare principiul general al certitudinii juridice, acesta nu a modificat — ceea ce, de altfel, nu putea să facă — efectele articolului 85 alineatul (2), ci, din contră, prin articolul 1 a confirmat că acordurile, deciziile și practicile concertate prevăzute la articolul 85 alineatul (1) sunt interzise fără să fie necesară vreo decizie prealabilă în acest sens, sub singura rezervă a dispozițiilor de la articolele 6, 7 și 23;

7 Întrucât, în aceste condiții, s-a lăsat la aprecierea exclusivă a instanțelor stabilirea modalităților conform cărora punerea în aplicare a articolului 85 alineatul (2) ar trebui să fie coroborată cu respectarea corespunzătoare a principiului general al certitudinii juridice menționat anterior;

8 Întrucât, în consecință, în vederea aplicării articolului 85 alineatul (2), trebuie să se facă distincție între acordurile și deciziile existente anterior punerii în aplicare a articolului 85 prin Regulamentul nr. 17, denumite în continuare înțelegeri vechi, și între acordurile și deciziile intervenite după această dată, denumite în continuare înțelegeri noi;

9 Întrucât, în ceea ce privește înțelegerile vechi, certitudinea juridică a contractelor obligă ca, în special atunci când înțelegerea a fost notificată în conformitate cu dispozițiile Regulamentului nr. 17, instanța să nu constate nulitatea de drept decât după ce Comisia a luat o decizie în temeiul acestui regulament;

10 Întrucât, în ceea ce privește înțelegerile noi, deoarece regulamentul presupune că, atâta timp cât Comisia nu s-a pronunțat, înțelegerea nu poate fi pusă în aplicare decât pe riscul propriu al părților, rezultă că notificările în conformitate cu articolul 4 alineatul (1) din Regulamentul nr. 17 nu au efect suspensiv;

11 Întrucât, în cazul în care principiul certitudinii juridice impune ca, în conformitate cu interdicțiile de la articolul 85, să se țină seama de întârzierile, uneori considerabile, ale Comisiei în exercitarea competențelor sale, această împrejurare nu poate excepta instanța de la obligația de a decide asupra cererilor justițiabililor care invocă nulitatea de drept;

12 Întrucât, într-un astfel de caz, este de competența instanței de a aprecia, sub rezerva eventualei aplicări a articolului 177, dacă trebuie să se suspende procedura în scopul de a permite părților să obțină de la Comisie o luare de poziție, cu excepția cazului în care instanța constată fie că înțelegerea nu produce efecte vizibile asupra concurenței sau a schimburilor comerciale între statele membre, fie că incompatibilitatea înțelegerii cu articolul 85 este incontestabilă;

13 Întrucât, în cazul în care aceste considerații au în vedere în special înțelegerile supuse obligației de notificare în conformitate cu articolul 4 din regulament, ele se aplică, de asemenea, înțelegerilor exceptate de la notificare, această exceptare neconstituind decât o indicație neconcludentă că înțelegerile vizate au, în general, un impact mai puțin negativ asupra bunei funcționări a pieței comune;

Cu privire la prima întrebare

14 Întrucât prima întrebare urmărește să clarifice dacă procedura în temeiul articolelor 2, 3 și 6 din Regulamentul nr. 17 trebuie considerată ca fiind începută de Comisie din momentul în care aceasta dă aviz de primire a unei cereri de atestare negativă sau a unei notificări în scopul de a obține derogarea prevăzută la articolul 85 alineatul (3) din tratat;

15 Întrucât întrebarea vizează, în mod clar, dispoziția de la articolul 9 alineatul (3) din regulament, potrivit căreia „atâta timp cât Comisia nu a început nicio procedură în conformitate cu articolele 2, 3, sau 6, autoritățile statelor membre rămân competente de a aplica dispozițiile articolului 85 alineatul (1), în conformitate cu articolul 88 din tratat”;

16 Întrucât, fără a fi necesară reexaminarea întrebării pentru a clarifica dacă prin termenii „autoritățile statelor membre” articolul 9 menționat anterior vizează, de asemenea, instanțele naționale care acționează în temeiul articolului 85 alineatul (2) din tratat, este suficient în acest caz să se constate că articolul 9, referitor la procedura în conformitate cu articolele 2, 3, sau 6, vizează în mod clar un act de autoritate din partea Comisiei, care să manifeste voința sa de a proceda la o decizie în temeiul articolelor menționate;

17 Întrucât nu poate fi considerat ca fiind un act de autoritate simplul aviz de primire care, departe de a însemna o manifestare a voinței, nu constituie decât o acțiune administrativă;

18 Întrucât rezultă din aceasta că simplul aviz de primire a unei cereri de atestare negativă sau a unei notificări în scopul de a obține derogarea prevăzută la articolul 85 alineatul (3) din tratat nu poate fi considerată ca începerea procedurii în conformitate cu articolele 2, 3 sau 6 din Regulamentul nr. 17;

Cu privire la a doua întrebare

19 Întrucât această întrebare urmărește să clarifice dacă notificarea unui acord standard făcută în 1969 poate fi considerată notificare a unui acord similar încheiat în cursul anului 1963;

20 Întrucât din Regulamentul nr. 27 al Comisiei din 3 mai 1962 (JO 1962, p. 1118) și formularele anexate la acesta rezultă că Comisia a apreciat că, deși constituie o simplificare administrativă, notificarea unui contract standard este suficientă pentru a permite supravegherea eficientă a acordurilor care pot să contravină articolului 85;

21 Întrucât prin simpla notificare a contractului standard se realizează obiectivele notificării în ceea ce privește contractele cu conținut identic încheiate de aceeași întreprindere;

22 întrucât, cu toate că din cele precizate anterior în cuprinsul considerațiilor generale reiese că o notificare făcută în 1969, respectiv peste termenele prevăzute la articolul 5 alineatul (1) și articolul 7 alineatul (2) din Regulamentul nr. 17, nu este de natură să confere acordurilor standard notificate, chiar dacă existau înainte de intrarea în vigoare a acestui regulament, statutul de înțelegeri vechi;

23 întrucât din cele precizate anterior rezultă că notificarea unui acord standard, făcută corespunzător, echivalează cu notificarea tuturor acordurilor având același conținut, inclusiv cele anterioare, încheiate de aceeași întreprindere;

Cu privire la a treia întrebare

24 întrucât această întrebare urmărește să clarifice dacă nulitatea, în temeiul articolului 85 alineatul (2), a acordurilor exceptate de la notificare se consideră a fi constatată la data la care una dintre părțile contractante a invocat-o în mod corespunzător sau numai la data hotărârii sau deciziei Comisiei care o constată;

25 întrucât din considerațiile generale menționate anterior rezultă că, în conformitate cu articolul 85 alineatul (2), acordurile și deciziile interzise în temeiul prezentului articol sunt nule de drept;

26 întrucât, prin urmare, această nulitate poate afecta toate efectele, retroactive sau viitoare, ale acordului sau deciziei;

27 întrucât, în consecință, nulitatea prevăzută la articolul 85 alineatul (2) produce efecte retroactive;

Cu privire la cheltuielile de judecată

28 Întrucât cheltuielile efectuate de către Comisie, Guvernul Republicii Federale Germania și Guvernul Republicii Franceze, care au prezentat observații Curții, nu pot face obiectul unei rambursări și întrucât procedura are, în raport cu părțile în acțiunea principală, un caracter incidental față de procedura din fața instanței naționale, este de competența acestei instanțe să se pronunțe cu privire la cheltuielile de judecată.

Pentru aceste motive,

având în vedere actele de procedură;

după ascultarea raportului judecătorului raportor;

după ascultarea observațiilor orale ale părților în acțiunea principală și ale Comisiei Comunităților Europene;

după ascultarea concluziilor avocatului general;

având în vedere Tratatul de instituire a Comunității Economice Europene, în special articolele 85 și 177;

având în vedere Regulamentul nr. 17 al Consiliului din 6 februarie 1962 (JO 1962, p. 204 și urm.), în special articolele 2, 3, 4, 5, 6, 7 și 9,

având în vedere Protocolul privind Statutul Curții de Justiție a Comunității Economice Europene;

având în vedere Regulamentul de procedură al Curții de Justiție a Comunităților Europene,

CURTEA,

pronunțându-se cu privire la întrebările care i-au fost adresate de Tribunal de commerce din Liège în conformitate cu hotărârea pronunțată de această instanță la 27 iunie 1972, hotărăște:

- 1) Simpla expediere a unui aviz de primire a unei cereri de atestare negativă sau a unei notificări în scopul de a obține derogarea prevăzută la articolul 85 alineatul (3) din tratat nu constituie începerea procedurii în conformitate cu articolele 2, 3 sau 6 din Regulamentul nr. 17;**
- 2) Notificarea făcută corespunzător a unui acord standard echivalează cu o notificare pentru toate acordurile având același conținut, inclusiv cele anterioare, încheiate de aceeași întreprindere;**
- 3) Nulitatea prevăzută la articolul 85 alineatul (2) produce efecte retroactive.**

Lecourt

Donner

Monaco

Pescatore

Mertens de Wilmars

Pronunțată în ședință publică la Luxemburg, 6 februarie 1973.

Grefier

A. Van Houtte

Președinte

R. Lecourt